

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՋՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոն
Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբոյան Հ. Ռ.
Արձանագրություն № 8
« 23 » _____ հունվար 2024թ.

ՀԼԳ/Բ-011 «ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ (ՇԱՐԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ-1)»

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության բակալավր
Ամբիոն՝	Հայոց լեզու և գրականություն
Ուսուցման ձևը՝	Առկա
Կուրս/կիսամյակ	3-րդ /6-րդ
Դասախոս՝	Գուրգեն Խաչատրյան, Լիլիթ Պետրոսյան
Էլ. հասցե՝	gxachatryan@yahoo.com lilitpetrosyano1977@mail.ru

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները,
կարողությունները և հմտությունները

Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների,
կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում՝ ըստ
աշխատաշուկայի պահանջների

Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները,
արդյունքների ամփոփման ձևերը

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները

Դասավանդման մեթոդները..

Ուսումնառության մեթոդները

Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի
ծավալը

Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Հարցաշար

Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացիդերըն տեղը կրթական ծրագրում.

«Ժամանակակից հայոց լեզու (շարահյուսություն-1)» դասընթացի ուսումնական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով՝ «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը:

Դասընթացը ներառված է **011401.19.6** «Հայոց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի նպատակն է.

- բացատրել ուսանողներին «շարահյուսություն. պարզ նախադասություն» հասկացության գիտակարգային սահմանները, գիտակարգի ժամանակակից ընկալումները, ուսումնասիրության առարկան, տեսական և գործնական նշանակությունը:

- Բացատրել բայական անվանական նախադասությունների հարցը քերականագիտության մեջ:

- Փոխանցել ուսանողներին նախադասության գլխավոր անդամների, դրանց քերականական ձևավորվածության, միակազմ նախադասության արտահայտության, նախադասության երկրորդական անդամների մասին գիտելիքներ:

- Զինել ապագա ուսուցչին մասնագիտական հիմնարար գիտելիքների, ինչպես նաև գիտնական-հետազոտողին և՛ տեսական, և՛ գործնական-կիրառական կարողություններով ու հմտություններով:

Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Սովորեցնել պարզ նախադասության առանձնահատկությունները և տեսակները՝ ըստ դասակարգման տարբեր հիմունքների:

- Սովորեցնել նախադասության գլխավոր անդամների արահայտության, միակազմ նախադասության ձևավորման առանձնահատկությունները և տեսակները:

- Սովորեցնել դիմավոր միակազմ նախադասության ենթատեսակները և դրանց կրառությունը:

- Սովորեցնել նախադասության դերբայական անդամները և նրանց լրացումները (կողմնակիանդամներ), կողմնակի ենթական, ստորոգելին, խնդիրները, պարագաները, բայանվանական (գոյականների, ածականների և

մակբայների) լրացումները, կողմնակի խնդիրները և պարագաները, նախադասության համադաս (բազմակի) անդամները և նրանց կապակցության եղանակներն ու միջոցները, շարահասությունը:

• Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Տվյալ դասընթացին մասնակցելու նախապայմանն այն է, որ ուսանողը պետք է ունենա միջնակարգ կրթության «Հայոց լեզու» առարկայի ծրագրով նախատեսված գիտելիքների պաշար, ինչպես նաև բուհական ուսուցման նախընթաց մասնագիտական դասընթացների բավարար իմացություն:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և կոմպետենցիաները.

«Ժամանակակից հայոց լեզու (շարահյուսություն-1)» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողից սկսկալվող վերջնարդյունքներն են.

Իմանա՝

Շարահյուսական կապակցության միջոցները, շարահյուսական մակարդակի կարգերը (համաձայնություն, կառավարում, առդրություն, հարակցություն, կախում, համադասություն ու ստորադասություն), նախադասության քերականական կարգերը (հաստատում-ժխտում, ստորոգում, հնչերանգ և շարահասություն):

Կարողանա՝

Ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում, կատարել նախադասության շարահյուսական վերլուծություն, կազմել նախադասություններ՝ անհրաժեշտ զծապատկերներով, տարբերակել պարզ և միակազմ նախադասությունների տեսակները:

Տիրապետի՝

Ժամանակակից հայոց լեզվի քերականական իրողություններին՝ մասնավորապես շարահյուսական մակարդակի առանձնահատկություններին (շարահյուսության առարկան, շարահյուսական կապակցման եղանակները, բառակապակցություն, պարզ նախադասություն):

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա. Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և համադրելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

Բ. Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ14 տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում՝ ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

«Ժամանակակից հայոց լեզու (շարահյուսություն-1)» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել դպրոցում՝ մանկավարժական գործունեության ընթացքում, հաղորդակցական տարբեր ոլորտներում, ինչպես նաև մագիստրատուրայում ու ասպիրանտուրայում՝ կրթությունը շարունակելու և գիտական հետազոտություններ կատարելուն պատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ// 150 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	32	12
Գործնական աշխատանք	40	12
Ինքնուրույն աշխատանք	78	126
Ընդամենը	150	150
Ստուգման ձևը՝	ընթացիկ գրավոր քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները¹.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությունը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի որոշակի մանակցություն ցուցաբերի ուսումնական գործընթացին:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

¹ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների		
		Դասախոսություն	Գործնական աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Շարահյուսությունը որպես քերականության բաժին: Շարահյուսության առարկան: Շարահյուսական կապակցություն: Համադասություն և ստորադասություն:	1	2	4
2.	Շարահյուսական կապակցության կապակցման եղանակները: Ուժեղ և թույլ, անմիջական և միջնորդական, միակի և բազմակի կառավարում: Համաձայնություն, առդրություն, հարակցում, կախում: Գաղափար արժույթի մասին:	2	2	4
3.	Բառակապակցություն: Ազատ և կայուն բառակապակցություն: Երկբաղադրիչ և բազմաբաղադրիչ բառակապակցություն:	2	2	4
4.	Առդրության եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:	1	2	4
5.	Անմիջական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:	2	2	4
6.	Միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:	2	2	4
7.	Ածականական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող):	2	2	4
8.	Դերանվանական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող): Թվականական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող): Մակբայական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող):	2	2	4

9.	Առողրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	2	2	4
10.	Անմիջական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	2	2	4
11.	Միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	2	2	4
12.	Նախադասությունը որպես լեզվական միավոր: Նրա տեսակներն ըստ հնչերանգի, կառուցվածքի: Դրական և ժխտական, միակազմ և երկկազմ նախադասություններ:	1	2	4
13.	Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ: Նախադասության բազմաստիճան՝ ըստ մակարդակների վերլուծությունը:	1	2	4
14.	Պարզ նախադասության գլխավոր անդամներ՝ ենթակա և ստորոգյալ: Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:	1	2	4
15.	Միակազմ նախադասությունները և տեսակները:	1	2	4
16.	Նախադասության երկրորդական անդամներ. նրանց դասակարգման սկզբունքները: Գոյականական անդամի լրացումներ: Որոշիչ-որոշյալի, հատկացուցիչ-հատկացյալի, բացահայտիչ-բացահայտյալի կապակցությունը:	2	2	4
17.	Բայական անդամի խնդիր լրացումներ:	2	2	4
18.	Բայական անդամի պարագա լրացումներ:	2	2	4
19.	Դերբայական և բայանվական դարձվածներ, նրանց շարահյուսական արժեքը:	2	4	6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		32	40	78

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. 2	1974
2.	Գ. Ջահուկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի տեսության հիմունքները	1975
3.	Ս. Աբրահամյան Ն. Պառնասյան, Հ. Օհանյան, Խ.Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Շարահյուսություն	1976

4.	Վ. Քոսյան, Ժամանակակից հայերենի բառակապակցությունները:	1975
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ս.Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն Ս.Աբրահամյան, Հայոց լեզու: Շարահյուսություն	1976 2004
2.	Վ. Առաքելյան, Հայերենի շարահյուսություն, հ. 1,2	1958, 1964
3.	Ս. Գյուլբուդաղյան, Ժամանակակից հայերենի միակազմ նախադասությունները	1967
4.	Հ. Հարությունյան, Անդեմ նախադասությունները ժամանակակից հայերենում	1970
5.	Ժ. Ճմարիտյան, Դերբայական դարձվածը արդի հայերենում	1961
6.	Ա. Պապոյան, Կախյալ շարահարությամբ բարդ նախադասությունները հայերենում	1961
7.	Ն. Պառնասյան, Ստորադասական կապակցությունը արդի հայերենի բարդ նախադասություններում	1961
8.	Ն. Պառնասյան, Շարահյուսական համանիշները ժամանակակից հայերենում	1970
9.	Բ. Վերդյան, Բարդ ստորադասական նախադասության շարահյուսություն	1970
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
	https://grahavak.blogspot.com/p/blog-page.html https://www.google.com/search?q=koha+online+catalog&rlz=1C1Y TUH_ruAM1040AM1040&oq=ko&aqs=chrome.1.69i57j69i59j0i131i433i512j46i433i512j0i131i433j0i131i433i512j46i512j0i512j46i433i512j0i512.1569j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8 http://www.nayiri.com/ http://eanc.net/EANC/search/?interface_language=am	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

1.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն
1.	Շարահյուսությունը որպես քերականության բաժին: Շարահյուսության առարկան: Շարահյուսական կապակցություն: Համադասություն և ստորադասություն:	1.Շարահյուսության նվազագույն և առավելագույն միավորներ: 2.Լեզվական մակարդակներ: 3.Շարահյուսական կապակցություն: 4.Շարահյուսական կապակցության միջոցները:	2	ՊԳ 1, 3 ԼԳ 1, 6
2.	Շարահյուսական կապակցության կապակցման եղանակները: Ուժեղ և թույլ, անմիջական և միջնորդական, միակի և բազմակի կառավարում: Համաձայնություն, առդրություն, հարակցում: Գաղափար արժույթի մասին:	1.Առդրություն: 2. Համաձայնություն: 3. Կառավարում (ուժեղ,թույլ, անմիջական, միջնորդ, միակի, բազմակի): 4.Հարակցում: 5.Արժույթ:	2	ՊԳ 1, 3,
3.	Բառակապակցություն: Ազատ և կայուն բառակապակցություն:	1.Բառակապակցության սահմանում; 2.Բառակապակցությունների դասակարգում: 3.Վերաիմաստավորված կայուն բառակապակցություններ: 4.Շարույթ:	2	ՊԳ 1, 2, 3
4.	Առդրության եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:	1.Ածականով, թվականով, չհոլովվող դերանուններով,մակբայով, հարակատար և ենթակայական դերբայներով գոյականական բառակապակցություններ: 2.Շարադասություն:	2	ՊԳ 1, 3 ԼԳ 4

5.	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություններ	1	ՊԳ 1, 3, 4 ԼԳ 4
6.	Ածականական բառակապակցություն:	Ածականական բառակապակցությունների կաղապարներ:	1	ՊԳ 3, ԼԳ4
7.	Դերանվանական,բառակապակցություն թվականական, մակբայական և կապային բառակապակցություն ներ:	Դերանվանական, թվականական, մակբայական և կապային բառակապակցություններ:	1	ՊԳ3, ԼԳ4
8.	Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցությունների կաղապարներ:	2	ՊԳ3,4 ԼԳ3
9.	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	1.Հոլովածներով արտահայտված կառավարում: 2.Կապական կառույցներով արտահայտված բայական բառակապակցություններ:	1	ՊԳ 3,4 ԼԳ 3
10.	Նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր: Նրա տեսակներն ըստ հնչերանգի, կառուցվածքի: Դրական և ժխտական, միակազմ և երկկազմ նախադասություններ:	1.Շարահյուսական մակարդակի կարգեր՝ համաձայնություն, կառավարում, առդրություն, համադասություն և ստորադասություն: 2.Հաստատում-ժխտում, ստորոգում, հնչերանգ և շարադասություն: 3.Պատմողական, հարցական,հրամայական, բացականչական ախադասություններ:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ4
11.	Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ՝ Նախադասության բազմաստիճան՝ ըստ մակարդակների, վերլուծություն	1.Պարզ նախադասության կառուցվածքը: 2.Նախադասությանբազմաստիճան՝ ըստմակարդակներիվերլուծություն:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4

12.	Պարզ նախադասության գլխավոր անդամներ՝ ենթակա և ստորոգյալ: Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:	1.Ենթակայի արտահայտությունը: Պարզ և բաղադրյալ 3.Պարզ ենթականեր, ստորոգյալ: 4.Բաղադրյալ ստորոգյալ:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
13.	Միակազմ նախադասությունները և տեսակները	Դիմավոր միակազմ և անդեմ միակազմ նախադասությունների ենթատեսակները:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4, 5
14.	Նախադասության երկրորդական անդամներ. նրանց դասակարգման սկզբունքները: Գոյականական անդամի լրացումներ՝ որոշիչ: Որոշիչ և որոշյալի, հատկացուցչի և հատկացյալի, բացահայտչի և բացահայտյալի կապակցությունը	1.Որոշիչ: Որոշչի և որոշյալի կապակցությունը: 2.Հատկացուցչի և հատկացյալի կապակցությունը: 3. Բացահայտչի և բացահայտյալի կապակցությունը:	2	ՊԳ 1,3 Լ.Գ2,4
15.	Բայական անդամի լրացումներ: Խնդիրներ:	1.Սեռի (ուղիղ և ներգործող)և բնության (հանգման, անջատնամ, միջոցի, վերաբերության, սահմանափակման ևն) խնդիրներ:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
16.	Բայական անդամի պարագա լրացումներ:	Բուն պարագաներ և պարագայական խնդիրներ:	2	ՊԳ 1, 3 ԼԳ2, 4
17.	Դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:	Կողմնակի անդամներ: Տրոհվող դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
18.	Նախադասության բազմակի անդամներ:	1. Բազմակի ենթականեր: 2.Գոյականական և բայական անդամի բազմակի լրացումներ:	2	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4

1.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևեր	Գրականություն
1.	Շարահյուսությունը՝ որպես քերականության բաժին: Շարահյուսության առարկան: Շարահյուսական կապակցություն: Համադասություն և ստորադասություն:	1.Շարահյուսության նվազագույն և առավելագույն միավորներ: 2.Լեզվական մակարդակներ: 3. Շարահյուսական կապակցություն: 4.Շարահյուսական կապակցության միջոցները:	3	Բանավոր հարցումն թեստային ստուգում ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1, 3 ԼԳ 1
2.	Շարահյուսական կապակցության կապակցման եղանակները: Ուժեղ և թույլ, անմիջական և միջնորդական, միակի և բազմակի կառավարում: Համաձայնություն, առդրություն, հարակցում: Գաղափար արժույթի մասին:	1.Առդրություն: 2.Համաձայնություն: 3.Կառավարում (ուժեղ, թույլ, անմիջական, միջնորդ., միակի, բազմակի): 4.Հարակցում, կախում: 5.Արժույթ:	3	Բանավոր հարցում: ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1, 3,
3.	Բառակապակցություն: Ազատ նկայուն, երկբաղադրիչ և բազմաբաղադրիչ բառակապակցություններ:	1.Բառակապակցության սահմանում; 2.Բառակապակցությունների դասակարգում: 3.Վերաիմաստավորված կայուն բառակապակցություններ: 4.Շարույթ:	2	Բանավոր հարցում, թեստային ստուգում	ՊԳ 1, 2, 3
4.	Առդրության եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:	1.Ածականով, թվականով, չհոլովվող դերանուններով, մակբայով, հարակատար և ենթակայական դերբայներով գոյականական բառակապակցություններ:	2	Բանավոր ստուգում ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1, 3 ԼԳ 4

		2.Շարադասություն:			
5.	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություններ	2	Բանավոր ստուգում, ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1, 3, 4 ԼԳ 4
6.	Ածականական բառակապակցություն:	Ածականականբառակապակցությունների կադապարներ:	2	Բանավոր ստուգում	ՊԳ 3,ԼԳ4
7.	Դերանվանականբառակապակցություն, թվականական, մակբայական և կապային բառակապակցություն ներ:	Դերանվանական,թվականական,մակբայական և կապային բառակապակցություններ	2	Բանավոր ստուգում, ստուգողական հարցումներ	ՊԳ3,ԼԳ4
8.	Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցությունների կադապարներ:	2	Բանավոր հարցում: Թեստային ստուգում:	ՊԳ3,4 ԼԳ3
9.	Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:	1.Հոլովածներով արտահայտված կառավարում: 2.Կապական կառույցներով արտահայտված բայական բառակապակցություններ:	2	Բանավոր հարցում: Թեստային ստուգում:	ՊԳ 3,4 ԼԳ 3
10.	Նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր: Նրա տեսակներն ըստ հնչերանգի, կառուցվածքի: Դրական և ժխտական, միակազմ և երկկազմ նախադասություններ:	1.Շարահյուսական մակարդակի կարգեր՝ համաձայնություն, կառավարում, առդրություն, համադասություն և ստորադասություն: 2.Հաստատում-ժխտում, ստորոգում, հնչերանգ և շարադասություն: 3.պատմողական, հարցական,հրամայական, բացականչական նախադասություններ:	2	Բանավոր հարցում: Թեստային ստուգում: Սեմինար-բանավեճ	ՊԳ 1,3 ԼԳ4 Ա. Պապոյան, Խ. Բադիկյան, Ժամ. հայոց լզվի շարահյուսություն:

11.	Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ: Նախադասության բազմաստիճանը ստմակարդակների վերլուծություն:	1.Պարզ նախադասության կառուցվածքը: 2.Նախադասության բազմաստիճան ըստ մակարդակների վերլուծություն:	2	Բանավոր հարցում: Թիմային աշխատանք: Խմբային աշխատանքով սեմինար	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
12.	Պարզ նախադասության գլխավոր անդամներ՝ ենթակա և ստորոգյալ: Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:	1.Ենթակայի արտահայտությունը: Պարզ և բաղադրյալ 3.Պարզ ենթականեր: Ստորոգյալ: 4.Բաղադրյալ ստորոգյալ: Հուշող հարցերով բացատրելու մեթոդ	3	Թեստային ստուգում և բանավոր հարցում:	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
13.	Միակազմ նախադասությունները և տեսակները	Դիմավոր միակազմ և անդեմ միակազմ նախադասությունների ենթատեսակները: սեմինար-բանավեճ	2	Թեստային ստուգում և բանավոր հարցում: ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4, 5
14.	Նախադասության երկրորդական անդամներ. նրանց դասակարգման սկզբունքները: Գոյականական անդամի լրացումներ՝ որոշիչ: Որոշիչ և որոշյալի, հատկացուցիչ և հատկացյալի, բացահայտչի և բացահայտյալի կապակցությունը:	1.Որոշիչ: Որոշիչ և ոչոշյալի կապակցությունը: 2.Հատկացուցիչ: Հատկացուցիչ և հատկացյալի կապակցությունը: 3.Բացահայտչի: Բացահայտչի և բացահայտյալի կապակցությունը: բանավեճ-քննարկում	3	Թեստային ստուգում և բանավոր հարցում:	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
15.	Բայական անդամի լրացումներ: Խնդիրներ:	1.Սեռի(ուղիղ և ներգործող)և բնության (հանգման, անջատման, միջոցի, վերաբերության, սահմանափակման ևն) խնդիրներ:	2	Բանավոր ստուգում ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
16.	Բայական անդամի պարագա լրացումներ:	Բուն պարագաներ և պարագայական խնդիրներ:	2	Բանավոր ստուգում ստուգողական	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4

				հարցումներ	
17.	Դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:	Կողմնակի անդամներ: Տրոհվող դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:	2	Թեստային ստուգում և բանավոր հարցում	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4
18	Նախադասության բազմակի անդամներ:	1.Բազմակի ենթականեր: 2.Գոյականական և բայական անդամի բազմակի լրացումներ:	2	Բանավոր ստուգում ստուգողական հարցումներ	ՊԳ 1,3 ԼԳ2,4

Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	Ենթակայի արտահայտությունը գեղարվեստական որևէ երկում	Ենթակայի արտահայտչաձևերը	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
2.	Ստորոգյալի արտահայտությունը գեղարվեստական որևէ երկում	Ստորոգյալի արտահայտչաձևերը	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
3.	Բայական միակազմ նախադասությունների արտահատությունը գեղարվեստական որևէ ստեղծագործության մեջ	անորոշ-դիմավոր, ընդհանրական-դիմավոր միակազմ նախադասություններ	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

4.	Միակազմ անդամ նախադասությունների արտահայտությունը գեղարվեստական որևէ ստեղծագործության մեջ	Դերբայական և անվանական միակազմ նախադասություններ	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	
5.	Վիճակային միակազմ նախադասությունների արտահայտությունը ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործություններում:	Անկախ և զուգորդվող միակազմ նախադասություններ:	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 6, ԼԳ 2
6.	Գոյականական անդամի լրացումները գեղարվեստական որևէ ստեղծագործության մեջ	Գոյականական անդամի լրացումներ	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	
7.	Բայական անդամի լրացումները գեղարվեստական որևէ ստեղծագործության մեջ	Բայական անդամի լրացումներ	ռեֆերատ	3 շաբաթ	Բանավոր հարցում	

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգիչ, Էկրան, գրատախտակ
Համակարգչային ծրագրեր	MicrSooft Word

14. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 ընթացիկ գրավոր քննությունների միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով: Գրավոր քննության հարցաթերթիկը կազմվում է տեսական հարցերից, ինչպես նաև գործնական վարժություններից:

Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Լեզու և խոսք:
2. Շարահյուսություն, նրա ուսումնասիրության առարկան:
3. Ներքին շարահյուսություն և գերշարահյուսություն:
4. Շարահյուսական կապակցություն: Շարահյուսական կապակցության բաղադրիչների կապակցման միջոցներն ու եղանակները:
5. Համաձայնություն:
6. Առդրություն:
7. Կառավարում:
8. Հարակցություն:
9. Կախում:
10. Հնչանախադասություն, հնչերանգ, շարույթ: Շարույթը որպես հնչական միավոր:
11. Շարույթի ըմբնումը հայ քերականագիտության մեջ:
12. Շարույթի տեսակները՝ ըստ բաղադրիչների միջև առկա քերականական հարաբերության:
13. Շարույթի այլ տեսակներ (արտաքին և ներքին շարույթներ, թաքնված և բարդացված շարույթներ, ստորոգական, որոշչային, կոմպլետիվ /խնդրային և պարագայական/ շարույթներ):
14. Քերականական արժույթ:
15. Ենթակառուցություն:
16. Ստորոգառություն:
17. Կոչականառություն:
18. Խնդրառություն:
19. Պարագաառություն:
20. Բառակապակցությունը՝ որպես լեզվական միավոր:
21. Բառակապակցությունների դասակարգումը՝ ըստ տարբեր հիմունքների (գոյականական, ածականական, թվականական, դերանվանական, բայական և մակբայական բառակապակցություններ, կայուն /անմասնատունակ/ և ազատ /մասնատունակ/ բառակապակցություններ, երկբաղադրիչ և բազմաբաղադրիչ բառակապակցություններ):
22. Նախադասությունը և նրա բնորոշ առանձնահատկությունները, ստորոգում, հնչերանգային ավարտվածություն, քերականական ձևավորվածություն, եղանակավորվածություն:
23. Նախադասության տեսակներն ըստ հնչերանգի:
24. Նախադասության տեսակները՝ ըստ գործողի և վերջինիս ստորոգվող հատկանիշի կապի առկայության կամ բացակայության (հաստատական և ժխտական նախադասություններ):
25. Միակազմ նախադասություն:
26. Դիմավոր միակազմ նախադասություններ:
27. Միադիմի միակազմ նախադասություններ:
28. Անդեմ միակազմ նախադասություններ (անվանական, բայական):
29. Բառ-նախադասություններ:

30. Նախադասության անդամների միջև եղած շարահյուսական հարաբերությունը:
31. Նախադասության անդամներ (գլխավոր անդամներ, երկրորդական անդամներ, հարակից անդամներ, կողմնակի անդամներ), դրանց տեսակները:
32. Երկկազմ նախադասություն (համառոտ և ընդարձակ):
33. Նախադասության գլխավոր անդամներ:
34. Ենթակա, նրա տեսակները և արտահայտությունը:
35. Ստորոգում, ստորոգյալ:
36. Ստորագյալի տեսակները և արտահայտությունը:
37. Պարզ ստորոգյալ:
38. Բայական բաղադրյալ ստորագյալ:
39. Անվանաբայական ստորոգյալ:
40. Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:
41. Որոշիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստները տեսակները, որոշիչ-որոշյալ կապակցությունը:
42. Հատկացուցիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստային տեսակները, հատկացուցիչ-հատկացյալի կապակցությունը:
43. Բացահայտիչ, նրա տեսակները, արտահայտության միջոցները, կետադրությունը, բացահայտիչ-բացահայտյալի կապակցությունը:
44. Սեռի և բնության խնդիրներ: Ուղիղ և անուղղակի խնդիրներ:
45. Սեռի խնդիրներ: Ուղիղ և ներգործման խնդիրներ: Նախադասության ներգործական և կրավորական կառուցվածքները, նրանց փոխակերպումը:
46. Բնության խնդիրներ:
47. Տրական հոլովով դրվող բնության խնդիրներ: Հանգման, անջատման, վերաբերության, սահմանափակման, միջոցի, միասնության խնդիրներ:
48. Բացառական հոլովով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
49. Գործիական և ներգոյական հոլովներով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
50. Կապով և կապվող բառով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
51. Հատկանիշ ցույց տվող պարագաներ (ձևի և չափի պարագաներ), նրանց տեսակները և արտահայտությունը:
52. Հանգամանք ցույց տվող պարագաներ (տեղի, ժամանակի, հիմունքի, նպատակի, զիջման, պատճառի, պայմանի, պայմանի, զիջման, միասնության պարագաներ), նրանց հնարավոր տեսակները և արտահայտությունը:
53. Դերբայական դարձված, նրա շարահյուսական արժեքը:
54. Տրոհվող դերբայական դարձվածներ, նրանց կետադրությունը:
55. Նախադասության բազմակի անդամներ:
56. Տրոհվող լրացումներ:
57. Նախադասության անդամների շարադասությունը:
58. Նախադասության հարակից անդամներ և շարահյուսական միավորներ:
59. Կոչական:
60. Դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:
61. Տրոհվող դերբայական և բայանվանական դարձվածներ, նրանց կետադրությունը:
62. Նախադասության բազմակի անդամներ:
63. Նախադասության տրոհվող անդամներ:
64. Նախադասության անդամների շարադասությունը:
65. Թերի նախադասություն:

Ա. 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթների ընթացքում)

Ընդգրկված հարցեր.

1. Լեզու և խոսք:
2. Շարահյուսություն, նրա ուսումնասիրության առարկան:

3. Ներքին շարահյուսություն և գերշարահյուսություն:
4. Շարահյուսական կապակցություն: Շարահյուսական կապակցության բաղադրիչների կապակցման միջոցներն ու եղանակները:
5. Համաձայնություն:
6. Առդրություն:
7. Կառավարում:
8. Հարակցություն:
9. Կախում:
10. Հնչանախադասություն, հնչերանգ, շարույթ: Շարույթը որպես հնչական միավոր:
11. Շարույթի ըմբնումը հայ քերականագիտության մեջ:
12. Շարույթի տեսակները՝ ըստ բաղադրիչների միջև առկա քերականական հարաբերության:
13. Շարույթի այլ տեսակներ (արտաքին և ներքին շարույթներ, թաքնված և բարդացված շարույթներ, ստորոգական, որոշչային, կոմպլետիվ /խնդրային և պարագայական/ շարույթներ):
14. Քերականական արժույթ:
15. Ենթակաառություն:
16. Ստորոգառություն:
17. Կոչականառություն:
18. Խնդրառություն:
19. Պարագաառություն:
20. Բառակապակցությունը՝ որպես լեզվական միավոր:
21. Բառակապակցությունների դասակարգումը՝ ըստ տարբեր հիմունքների (գոյականական, ածականական, թվականական, դերանվանական, բայական և մակբայական բառակապակցություններ, կայուն /անմասնատունակ/ և ազատ /մասնատունակ/ բառակապակցություններ, երկբաղադրիչ և բազմաբաղադրիչ բառակապակցություններ):
22. Նախադասությունը և նրա բնորոշ առանձնահատկությունները, ստորոգում, հնչերանգային ավարտվածություն, քերականական ձևավորվածություն, եղանակավորվածություն:
23. Նախադասության տեսակներն ըստ հնչերանգի:
24. Նախադասության տեսակները՝ ըստ գործողի և վերջինիս ստորոգվող հատկանիշի կապի առկայության կամ բացակայության (հաստատական և ժխտական նախադասություններ):
25. Միակազմ նախադասություն:
26. Դիմավոր միակազմ նախադասություններ:
27. Միադիմի միակազմ նախադասություններ:
28. Անդեմ միակազմ նախադասություններ (անվանական, բայական):
29. Բառ-նախադասություններ:
30. Նախադասության անդամների միջև եղած շարահյուսական հարաբերությունը:
31. Նախադասության անդամներ (գլխավոր անդամներ, երկրորդական անդամներ, հարակից անդամներ, կողմնակի անդամներ), դրանց տեսակները:
32. Երկկազմ նախադասություն (համառոտ և ընդարձակ):

Բ. 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթների ընթացքում)

Ընդգրկված հարցեր.

1. Նախադասության գլխավոր անդամներ:
2. Ենթակա, նրա տեսակները և արտահայտությունը:
3. Ստորոգում, ստորոգյալ:

4. Ստորագյալի տեսակները և արտահայտությունը:
5. Պարզ ստորոգյալ:
6. Բայական բաղադրյալ ստորագյալ:
7. Անվանաբայական ստորոգյալ:
8. Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:
9. Որոշիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստները տեսակները, որոշիչ-որոշյալ կապակցությունը:
10. Հատկացուցիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստային տեսակները, հատկացուցիչ-հատկացյալի կապակցությունը:
11. Բացահայտիչ, նրա տեսակները, արտահայտության միջոցները, կետադրությունը, բացահայտիչ-բացահայտյալի կապակցությունը:
12. Սեռի և բնության խնդիրներ: Ուղիղ և անուղղակի խնդիրներ:
13. Սեռի խնդիրներ: Ուղիղ և ներգործման խնդիրներ: Նախադասության ներգործական և կրավորական կառուցվածքները, նրանց փոխակերպումը:
14. Բնության խնդիրներ:
15. Տրական հոլովով դրվող բնության խնդիրներ: Հանգման, անջատման, վերաբերության, սահմանափակման, միջոցի, միասնության խնդիրներ:
16. Բացառական հոլովով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
17. Գործիական և ներգոյական հոլովներով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
18. Կապով և կապվող բառով արտահայտվող բնության խնդիրներ:
19. Հատկանիշ ցույց տվող պարագաներ (ձևի և չափի պարագաներ), նրանց տեսակները և արտահայտությունը:
20. Հանգամանք ցույց տվող պարագաներ (տեղի, ժամանակի, հիմունքի, նպատակի, զիջման, պատճառի, պայմանի, պայմանի, զիջման, միասնության պարագաներ), նրանց հնարավոր տեսակները և արտահայտությունը:
21. Դերբայական դարձված, նրա շարահյուսական արժեքը:
22. Տրոհվող դերբայական դարձվածներ, նրանց կետադրությունը:
23. Նախադասության բազմակի անդամներ:
24. Տրոհվող լրացումներ:
25. Նախադասության անդամների շարահյուսությունը:
26. Նախադասության հարակից անդամներ և շարահյուսական միավորներ:
27. Կոչական:
28. Դերբայական և բայանվանական դարձվածներ:
29. Տրոհվող դերբայական և բայանվանական դարձվածներ, նրանց կետադրությունը:
30. Նախադասության բազմակի անդամներ:
31. Նախադասության տրոհվող անդամներ:
32. Նախադասության անդամների շարահյուսությունը:
33. Թերի նախադասություն:

14.4 Գնահատման չափանիշները.

- Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ քննության ժամանակ:
- Գործնական աշխատանքները՝ չորս հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ.:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն
Կրթական ծրագիր`	011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն
Որակավորման աստիճան`	Մանկավարժության բակալավր

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-011 «Ժամանակակից հայոց լեզու (Շարահյուսություն-1)»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 6-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	72	Դասախոսություն	32
			Գործնական	40
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	2 ընթացիկ գրավոր քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> • Բացատրել ուսանողներին «շարահյուսություն. պարզ նախադասություն» հասկացության գիտակարգային սահմանները, գիտակարգի ժամանակակից ընկալումները, ուսումնասիրության առարկան, տեսական և գործնական նշանակությունը: • Բացատրել բայական և անվանական նախադասությունների հարցը քերականագիտության մեջ: • Փոխանցել ուսանողներին նախադասության գլխավոր անդամների, դրանց քերականական ձևավորվածության, միակազմ նախադասության արտահայտության, նախադասության երկրորդական անդամների մասին գիտելիքներ: • Զինել ապագա ուսուցչին մասնագիտական հիմնարար գիտելիքների, ինչպես նաև գիտնական-հետազոտողին և՛ տեսական, և՛ գործնական-կիրառական կարողություններով ու հմտություններով: 			

**Դասընթացի
վերջնարդյունքները**

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ
վերջնարդյունք(ներ)ը.

Իմանա՝

Շարահյուսական կապակցության միջոցները, շարահյուսական
մակարդակի կարգերը (համաձայնություն, կառավարում,
առդրություն, հարակցություն, համադասություն ու
ստորադասություն), նախադասության քերականական կարգերը
(հաստատում-ժխտում, ստորոգում, հնչերանգ և շարադասություն):

Կարողանա՝

Ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում,
կատարել նախադասության շարահյուսական վերլուծություն,
տարբերակել պարզ և միակազմ նախադասությունների
տեսակները:

Տիրապետի՝

Ժամանակակից հայոց լեզվի քերականական
իրողություններին՝ մասնավորապես շարահյուսական
մակարդակի առանձնահատկություններին
(շարահյուսության առարկան,
շարահյուսական կապակցման նշանակները,
բառակապակցություն, պարզ նախադասություն):

**Դասընթացի
բովանդակությունը**

1. Շարահյուսությունը որպես քերականության բաժին: Շարահյուսության առարկան: Շարահյուսական կապակցություն: Համադասություն և ստորադասություն:
2. Շարահյուսական կապակցության կապակցման եղանակները: Ուժեղ և թույլ, անմիջական և միջնորդական, միակի և բազմակի կառավարում: Համաձայնություն, առդրություն, հարակցում, կախում: Գաղափար արժույթի մասին:
3. Բառակապակցություն: Ազատ և կայուն բառակապակցություն: Երկբաղադրիչ և բազմաբաղադրիչ բառակապակցություն:
4. Առդրության եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:
5. Անմիջական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:
6. Միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:
7. Ածականական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող):
8. Դերանվանական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող): Թվականական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող): Մակբայական բառակապակցություն (առդրության և կառավարման եղանակներով իրականացող):
9. Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:
10. Անմիջական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:
11. Միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:
12. Նախադասությունը որպես լեզվական միավոր: Նրա տեսակներն ըստ հնչերանգի, կառուցվածքի: Դրական և ժխտական, միակազմ և երկկազմ նախադասություններ:
13. Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ: Նախադասության բազմաստիճան՝ ըստ մակարդակների վերլուծությունը:
14. Պարզ նախադասության գլխավոր անդամներ՝ ենթակա և ստորոգյալ: Ենթակայի և ստորոգյալի կապակցությունը:
15. Միակազմ նախադասությունները և տեսակները:
16. Նախադասության երկրորդական անդամներ. նրանց դասակարգման սկզբունքները: Գոյականական անդամի լրացումներ: Որոշիչ-որոշյալի, հատկացուցիչ-հատկացյալի, բացահայտիչ-բացահայտյալի կապակցությունը:
17. Բայական անդամի խնդիր լրացումներ:
18. Բայական անդամի պարագա լրացումներ:
19. Դերբայական և բայանվական դարձվածներ, նրանց շարահյուսական արժեքը:

<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ քննության ժամանակ : 2. Գործնական աշխատանքները՝ չորս հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ.: 3. Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն (ՊԳ) Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. 2 Գ. Զահուկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի տեսության հիմունքները Ս. Աբրահամյան Ն. Պառնասյան, Հ. Օհանյան, Խ.Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Շարահյուսություն Վ. Քոսյան, Ժամանակակից հայերենի բառակապակցությունները: Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ) Ս.Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն Ս.Աբրահամյան, Հայոց լեզու Վ. Առաքելյան, Հայերենի շարահյուսություն, հ. 1,2 Գ.Գարեգինյան, Շաղկապները ժամանակակից հայերենում Ս. Գյուլբուդաղյան, Ժամանակակից հայերենի միակազմ նախադասությունները Հ. Հարությունյան, Անդեմ նախադասությունները ժամանակակից հայերենում Ժ. Ճմարիտյան, Դերբայական դարձվածք արդի հայերենում Ա. Պապոյան, Կախյալ շարահարությամբ բարդ նախադասությունները հայերենում Ն. Պառնասյան, Ստորադասական կապակցությունը արդի հայերենի բարդ նախադասություններում Ն. Պառնասյան, Շարահյուսական համանիշները ժամանակակից հայերենում Բ. Վերդյան, Բարդ ստորադասական նախադասության շարահյուսություն</p>